D17 LKA

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 41 (2076) Londonas, 1989 m. spalio 25 d. XLIII

EUROPOS LAISVĖS NAMAS

Europos vienybės ir laisvės namo pastatymas ant Berlyną skiriančios sienos, buvo svarbiausias dvi dienas Romoje užtrukusio seminaro, spalio 6-7 dienomis, dienotvarkės punktas. Seminarą suorganizavo Europos Krikščioniškos Socialistiškos veiklos organizacija (Azione Socialista Cristiana Europea), kuriai vadovauja labai energingas profesorius Alfredo Luciani. Berlyną skiriančios sienos dalis būtų įjungta į Europos vienybės ir laisvės namo projektą, kuriam paruošti yra kviečiami architektai iš visos Europos. Šio pastato organizatoriai jau yra numatę kurioje vietoje jį statytų ir yra tam gavę Vakarų Berlyno administracijos pritarimą. Taip pat mėginama dėl šio projekto tartis su Rytų Berlyno vadais. Šį projektą finansiniai remia italų biznierių organizacija „Iri-Italstat". Seminaro metu to pastato idėja buvo pristatyta Romos televizijai ir spaudos atstovams. Man teko garbė, sėdint su kitais už konferencijos prezidiumo stalo, šiuo reikalu pareikšti savo nuomonę.

Seminare dalyvavo apie 30 asmenų iš visos Europos: Lenkijos, Vengrijos, Čekoslovakijos, Rytų Vokietijos ir daugiausia iš Italijos. Iš Lietuvos turėjo atvykti prof. Kazimieras Antanavičius, bet nespėjo laiku susitvarkyti dokumentų, todėl Lietuvos Socialdemokratų partiją egzilyje atstovavome aš ir kun Tasius Ereminas iš Milano. Europos vienybės tema, pagrįsta krikščioniška-socialistiška ideologija, dominavo visą seminarą. Pagrindinę kalbą pasakė Veronos universiteto profesorius mons. Ubaldo Pellegrino, kuris taip pat rytais su kun. Ereminu laikydavo šv. Mišias mūsų vienolių prižiūrimo viešbučio koplyčioje.

Seminaras buvo labai gerai suorganizuotas, kalbos ir pasisakymai buvo tuo pačiu metu verčiami į anglų, vokiečių ir italų kalbas.

Sekmadienį, po seminaro aplankėme Vatikano Radio stotį ir dalyvavome Mišiose, kurios buvo transliuojamos lietuviškai. Mišias celebravo ir pamokslą pasakė tik iš Lietuvos atvykęs kun. Baniulis su kitais dviem su juo atvykusiais kunigais ir su kun. Ereminu. Po Mišių dar aplankėme šv. Petro Baziliką ir lietuvių koplytėlę.

M. Bajorinas

DARBO PARTIJOS KONFERENCIJA

Spalio mėn. 1-6 dienomis Brightone vyko Britų Darbo Partijos Konferencija. Joje dalyvauti buvo pakviesta ir Lietuvos Socialdemokratų Partijos Užsienio Delegatūra. Jai atstovavo LSDP Užsienio Delegatūros narys K. Tamošiūnas.

Konferencijoje ir Britų Darbo Partijos leaderio Neil Kinnock pakviestame priėmime jam teko susitikti ir pasikeisti mintimis apie dabar vykstančius pasikeitimus Vidurio ir Rytų Europoje su įvairių kraštų atstovybių pareigūnais ir atvykusiais socialistinių partijų svečiais. Ypatingai svarbu, kad susidomėjimas įvykiais Baltijos kraštuose yra didelis ir yra jau pasiekęs net tolimos Afrikos kaip Zimbabvės, Mozambiko ir kitus kraštus.

Dalyvis

SAVO NAMO SARGYBOJE

Lietuvos aukščiausioji taryba pavedė krašto ministrų tarybai užmegzti derybas su Maskva, kad lietuviam jaunuoliam būtų leidžiama atlikti karinę tarnybą Lietuvoje, arba kitose Pabaltijo respublikose — Latvijoje ar Estijoje. Apie tai pranešė didžiosios spaudos agentūros, pažymėdamos, kad Lietuvos aukščiausioji taryba derybom karinės tarnybos reikalu su Maskva užmegzti įpareigojo Lietuvos valdžios atstovus ir gynybos ministerijos ekspertus. Užsienio spaudos agentūros atkreipia dėmesį, kad Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis ir Estijos

(Nukelta į 3 puslapį)

LPS KAUNO KRAŠTO KONFERENCIJA

Konferencijoje dalyvavo 222 Kauno krašto: Kauno, Jonavos, Kaišiadorių, Jurbarko, Raseinių, Ukmergės, Tauragės, Kėdainių, Prienų rajonų, Birštono ir Kauno miestų, Sūduvos krašto: Marijampolės miesto ir rajono, Šakių, Vilkaviškio rajonų atstovai.

Pirmajame posėdyje išklausyti pranešimai ir diskutuota apie padėtį rajonuose artėjant rinkimams.

Antrajame posėdyje išklausyti pranešimai „Politininė Lietuvos situacija ir Sąjūdžio ateitis" (A. Saudargas ir R. Ozolas), „Lietuva ir Europa" (A. Patackas), „Tautinių santykių Lietuvoje aktualijos ir perspektyva" (V. Povilionis), „Karinė tarnyba teisiniu aspektu" (C. Pukas). Šiomis temomis vyko diskusijos.

1. Konferencija nutarė įsteigti Sąjūdžio Kauno krašto koordinacinę tarybą, susidedančią iš kiekvieno miesto bei rajono tarybų įgaliotų atstovų. Jos uždavinys — koordinuoti Sąjūdžio veiklą krašte, didžiausią dėmesį skiriant rinkiminei kampanijai. Rekomenduoti steigti Kauno krašto kandidatų į deputatus klubą rinkiminėms platformoms ir veiksmams derinti.

2. Konferencija konstatuoja: būsimoji LTSR Aukščiausioji Taryba bus renkama tokiomis sąlygomis, kurios leidžia tikėtis ir siekti, kad į ją būtų išrinkti Lietuvos žmonių pasitikėjimą turintys ir galintys jį patenkinti deputatai. Nepaisant to, rinkimai vyks ir Aukščiausioji Taryba veiks okupacinėmis sąlygomis. Pagrindinis jos uždavinys — panaikinti Lietuvos valstybės okupaciją ir aneksiją:

a) paskelbti 1940 m. liaudies seimo rinkimus bei jo priimtus nutarimus neteisėtais ir negaliojančiais nuo pasirašymo dienos;

b) atpalaiduoti Lietuvą nuo konstitucinių saitų su TSRS, padarant pataisas Lietuvos TSR Konstitucijoje;

c) reikalauti derybų su TSRS dėl Lietuvos valstybės pripažinimo, TSRS kariuomenės buvimo ir išvedimo sąlygų, ekonominių santykių sureguliavimo per pereinamąjį laikotarpį, kuris turi baigtis Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimu.

3. Rinkmuose į Aukščiausiąją Tarybą konferencija rekomenduoja kelti tuos kandidatus, kurie:

— remiasi Sąjūdžio rinkimine platforma ir pritaria jo veiklos būdams;

— nepriklauso nomenklatūrai, su ja nesusiję ir gali jai oponuoti;

— yra pasiryžę priimti Lietuvai reikalingus sprendimus, aukoti savo asmeninę gerovę ir rizikuoti socialine padėtimi;

— turi asmenines savybes, reikalingas deputatui (geba analizuoti, viešai diskutuoti, bendrauti su rinkėjais), yra dori ir sąžiningi.

4. Konferecija siūlo Sąjūdžio rinkiminėje platformoje pabrėžti, kad nepriklausomos valstybės atkūrimas nėra savitikslis, bet yra pagrindas žmogaus, asmenybės laisvei ir gerovei sukurti. Reikia numatyti priemones gyvenimo kokybei gerinti jau pereinamuoju laikotarpiu.

5. Konferencija siūlo Sąjūdžio Seimo tarybai sudaryti specialią komisiją Sąjūdžio rinkiminės platformos socialinei-ekonominei daliai parengti. Šioje komisijoje turėtų dalyvauti miestų ir rajonų atstovai.

6. Konferencija ragina TSRS liaudies deputatus daugiau dėmesio skirti bendravimui su rinkėjais, tuo prisidedant prie būsimosios rinkiminės kampanijos sėkmės.

7. Konferencija remia pažangių KP narių siekius sukurti savarankišką, nepriklausomą LKP, veikiančią lygiu pagrindu su kitomis politinėmis partijomis ir siekiančią Lietuvos Nepriklausomos valstybės, atkūrimo.

8. Konferencija konstatuoja, kad pastarojoje LTSR AT sesijoje prasiveržė dalies deputatų neapykanta viskam, kas nauja ir naudinga Lietuvai, bet grėsminga jų asmeniniams interesams. Apgailestaujame, kad dori deputatai neišdrįso ar nesugebėjo tam pasipriešinti. Tikimės, kad ateinančioje sesijoje deputatai grįš prie priimti rinkimų įstatymo bei rinkimų datos ir šį kartą vadovausis Lietuvos interesais, o ne asmeninėmis ambicijomis.

Konferencijos nuomone, kariuomenė neturi dalyvauti rinkimuose.

9. Visiškai nederamas deputato P. Aleknavičiaus elgesys tiek sesijoje, tiek savo „tėvonijoje" — Jiezno kolūkyje. LTSR prokuratūra privalo iki sekančios LTSR AT sesijos išnagrinėti P. Aleknavičiaus bylą ir paskelbti tyrimo rezultatus.

Kategoriškai reikalaujame grąžinti į darbą atleistus sąjūdininkus.

P. Aleknavičius privalo viešai atsiprašyti LTSR liaudies deputatų A. Smailio ir A. Buračo.

10. Konferencija susirūpinusi tuo, kad vykdoma žmės ūkio valdymo pertvarka tėra eilinis kėdžių perstatymas. Rekomenduotina žemdirbių Sąjūdžiui ir ūkininkų sąjungai viešai atsiriboti nuo šių biurokratinių žaidimų.

Manome, kad būtina panaikinti iki šiol privalomus kolūkių pirmininkų pavaduotojų — komunistų partijos organizacijų sekretorių etatus.

11. Konferencija priėmė rezoliuciją „apie tarpnacionalinius santykius Lietuvoje" ir kreipimąsi į LKP CK „Dėl Sąjūdžio vietinės spaudos".

Kaunas, 1989 m. rugsėjo 30 d.
Konferencijos II-ojo posėdžio p-kai

A. Abišalas, K. Grinius

LIC

Lietuvos atsikūrę skautai 1989.VIII.23 d. Vilniuje po „Baltijos kelio" akcijos.
Nuotrauka: Raimondo Urbakavičiaus

MOTIEJAUS VALANČIAUS BLAIVYSTĖS SĄJŪDŽIO STEIGIAMASIS SUVAŽIAVIMAS

Vilniuje, Žinijos draugijos salėje, rugsėjo 23-24 dienomis įvyko pr. Motiejaus Valančiaus Blaivystės Sąjūdžio steigiamasis suvažiavimas. Suvažiavimą sveikino Kaišiadorių vyskupijos apaštalinis administratorius vysk. Matulaitis, Sąjūdžio Seimo tarybos narys Čepaitis bei jaunieji blaivininkai moksleiviai iš Kauno. Pedagogas Gečas savo pranešime „Lietuva ir blaivystė", kaip ir visi kiti kalbėtojai prisiminė garbųjį žemaitį vyskupą Motiejų Valančių, kuris ragindamas negerti ir kurdamas blaivininkų brolijas sugebėjo įtikinti, kad gėrimas Žemaitijoje per dvejus metus sumažėjo net aštuonetą kartų. Pranešėjas pastebėjo, kad kaip praeityje, taip ir šiandien didžiulė jėga yra Bažnyčia, kuri didžia dalimi vadovauja tautos dvasiniam gyvenimui. Ji atliko didžiulį doros ugdymo ir blaivystės plėtojimo darbą Lietuvoje. Antras pranešėjas Turčinavičius pranešime „Blaivystė šiandien ir rytoj" perskaitė labai įspūdingus skaičius, kurie šiandien nedžiugina. Dabar Lietuvoje yra apie 60 tūkst. registruotų alkoholikų. Tai tik registruotų. O kiek jų yra iš viso? Pavyzdžiui: Lietuvoje 1930-ais metais vienas gyventojas išgėrė vieną litrą, o štai 1980 m. — 11 litrų spirito. Tarybų Sąjungoje 30 nuošimčių žmonių yra paliegę, 20 nuošimčių — nesveiki. Suprantama, visą kaltę versti tik degtinei būtų neteisinga. Bet tai, kad lietuvius blaivystės atžvilgiu Tarybų Sąjungoje pralenkia tik estai, o toliau rikiuojasi latviai, baltarusiai, ukrainiečiai ir rusai — verčia pamąstyti, ko labiausiai reikia gintis.

Suvažiavimo dalyviai, kurių drauge su svečiais buvo apie 360, išklausę pranešimų, sekančiuose posėdžiuose išsakė savo mintis ir kartu svarstė Blaivystės Sąjūdžio programą bei įstatų projektus. Rašytojas Kazys Saja išsakydamas savo mintis pasakė: „Mes turime duonos, bet mirštame nuo dvasinio nuobodumo, mes neišgėrę nemokame nei mylėti, nei pykti, nei gero žodžio ištarti, nes esame suvaržyti." Ir iš tikro, kaip teigia rašytojas, daug kas mano, kad tik alkoholis išlaisvina iš kompleksų. Tauta juk praradusi idealus, tad religija gali daug padaryti, kad idealai būtų vėl atrasi, ir kad tauta savo gyvenime jai pasiremtų. Taip mano ne tik rašytojai, bet ir dauguma kalbėtojų. Vienaip, ar kitaip, jie prisiminė ir tai, kad alkoholizmas tam tikra prasme taipogi politika. Stalinizmo politika, pavyzdžiui, tai žmonių girdymas vardam sielos tuštybės. Prisiminta ir mokykla. Anot Urniežiaus, tai dvasinės girtuoklystės pravaras. Pastebėta, kad reikia vienyti ir atsikuriančias moksleivių organizacijas, siekti vieno tikslo — blaivos Lietuvos.

Suvažiavimo pirmos dienos pabaigoje buvo priimta programa ir keturios rezoliucijos: dėl tikėjimo, dėl alkoholio gamybos sumažinimo, dėl politinės padėties Lietuvoje ir dėl švietimo. Taip pat buvo priimti ir įstatai.

Antrą suvažiavimo dieną, Vilniuje bei visoje Lietuvoje buvo aukojamos Mišios už blaivystę. Arkikatedroje, Vilniaus arkivyskupas Julijonas Steponavičius atnašavo šv. Mišias bei pašventino Motiejaus Valančiaus blaivystės sąjūdžio vėliavą. Pamokslą pasakė Vabalininkų klebonas, Sąjūdžio seimo narys kun. Keina. Jisai tarsi reziumavo suvažiavimą, tikinčiuosius supažindino su jo darbu ir priimtais dokumentais. Po Mišių visi tikintieji patraukė Vilniaus gatvėmis link Trijų Kryžių kalno. Tenai, papėdėje jie pasodino blaivybės ąžuolą. Renginiai tą dieną dar nesibaigė. Vilniuje daugelyje vietų buvo galima sutikti žmones nešančius plakatus už blaivybę bei daunuojančius liaudies dainas. Vyko vakaronės universiteto kiemeliuose. Šv. Jono Bažnyčioje surengtas labdaros koncertas.

Andrius Gudanauskas
(Telefoninis pranešimas iš Vilniaus)
VAT.R

LIETUVOJE

Kunigų seminarija Telšiuose

Nauja mokslo įstaiga rugsėjo 5 d. pradėjo veikti Telšiuose. Šį kartą — tai po 43 metų pertraukos vėl atkurta kunigų seminarija.

Apie atkurtos seminarijos reikalus korespondentui Povilui Maksimovui papasakojo Telšių vyskupas ordinaras, vyskupų konferencijos pirmininko pavaduotojas Antanas Vaičius:

— Respublikos vyriausybė leido atkurti šią mokslo įstaigą. Ji Lietuvai labai reikalinga, nes jaučiama kunigų stoka. Štai mūsų vyskupijoje iš 145 parapijų maždaug pusė neturi savo kunigo.

Mums grąžinamos anksčiau buvusios šios mokslo įstaigos patalpos. Išsprętas vadovybės ir dėstytojų klausimas. Rektoriumi paskirtas Telšių katedros kapitulos kanauninkas Kazimieras Gasčiūnas.

Į pirmąjį seminarijos kursą priimti 23 klierikai. Visi jie iš Žemaitijos. Mes sieksime išauklėti ir paruošti juos uoliais bažnyčios darbininkais.

Vasaros laiko pabaiga

Rugsėjo 24 dieną, trečią valandą nakties, Lietuvoje atšauktas vasaros laikas — laikrodžio rodyklės pasuktos viena valanda atgal. Žiemos laikas tuo pačiu metu įvedamas visoje TSRS teritorijoje, todėl kaip ir anksčiau skirtumas tarp Maskvos ir Lietuvos laiko išliks toks pat — viena valanda.

Už savarankišką LKP

Tokia pagrindinė mintis vyravo LTSR Mokslų Akademijos, Respublikos aukštųjų mokyklų ir kūrybinių sąjungų, Vilniaus miesto Lenino rajono komiteto partinio aktyvo susirinkime. Maždaug trys šimtai žymių Lietuvos mokslininkų, kūrybinių darbuotojų, visi kalbėjusieji pritarė minčiai, kad pertvarka partijoje — pribrendęs dalykas, partiniame darbe būtina atsisakyti sustabarėjusių formų, dogmatizmo. Buvo aptarta sudėtinga politinė padėtis Respublikoje, diskutuojama dėl naujų LKP Programos bei Statuto projektų, alternatyvinių tiems, kuriuos rengia LKP CK sudaryta grupė. Gretinti juos, pasirinkti koncepciją ir raginama aktyvo susirinkimo Kreipimesi į Lietuvos komunistus.

M.K. Čiurlionis Japonijon

Su Mikolajaus Konstantino Čiurlionio kūryba susipažins Japonijos meno mėgėjai.

Apie tai susitarta Lietuvos TSR kultūros ministerijoje įvykusiose derybose su Tokijo „Sėjbu" muziejaus atstovais. Jie, beje, pageidavo surengti parodą anksčiau, bet į šį pageidavimą nebuvo atsižvelgta. Mat ateinančiais metais M.K. Čiurlionio paveikslai, saugojami M.K. Čiurlionio galerijoje Kaune, bus eksponuojami Venecijos (Italija) bienalėje, o daugiau kaip viena kelionė per metus, pasak specialistų, gali nepalankiai atsiliepti paveikslų „sveikatai".

DEMOKRATIJA IR NEPRIKLAUSOMYBĖ

Mūsų išeivijos spaudoje buvo skelbta apie šiais metais Paryžiuje įkurtą centrą tautiniams-demokratiniams judėjimamas Sovietų imperijoje remti ir to centro, pavadinto „Demokratija ir Nepriklausomybė", veiklą. Neseniai ši organizacija, vienos savo rezoliucijos pagrindu paruošė raštą, kuriuo prašoma, kad JAV ir Prancūzijos prezidentai, Didžiosios Britanijos Premjerė, Jungtinių Tautų generalinis sekretorius, Europos parlamentas ir Europos nusiginklavimo ir bendradarbiavimo konferencija įgaigotų TSRS ir abiejų Vokietijų vyriausybes, kad jos atšauktų slaptuosius Molotovo-Ribentropo protokolus ir juos viešai pasmerktų. Raštas kiekvienam adresatui išsiųstas atskirai. Ši rezoliucija, drauge su kitomis, buvo išplatinta ir įvairiose vietos valdžios įstaigose, politinėse organizacijose bei perduota spaudos atstovams. Aukščiau minėto rašto tekstas buvo paskelbtas ir mūsų lietuviškoje spaudoje.

Eiliniame JAV Senato posėdyje š.m. birželio 23 d., senatorius J. Helms reikalavo, kad JAV vyriausybė susilaikytų nuo ekonominės paramos Sovietų Sąjungai ir nesuteiktų prekybos lengvatų jai tol, kol toje valstybėje nebus įgyvendinta tikroji demokratija. Senatorius J. Helms rėmėsi organizacijos „Demokratija ir Nepriklausomybė" dokumentais. Pristatęs tą organizaciją ir paminėjęs, jo žodžiais tariant, istorinę jos konferenciją, vykusią š.m. gegužės mėnesį Paryžiuje, supažindino su toje konferecijoje paskelbtos deklaracijos pilnu tekstu, kuriame argumentuotai parodoma, jog TSRS ir toliau pasilieka kolonijine imperija, kurioje tebevaržomos žmogaus teisės. Senatoriaus įsitikinimu, Sovietų Sąjungoje pavergtų tautų klausimai yra labai aktualūs ir šiuo metu labiausiai matomi. Todėl dar neatėjo laikas atšaukti 1974 metais įvestai Jackson-Vanik pataisai dėl sankcijų taikymo ekonominiuose-prekybiniuose santykiuose su Sovietų Sąjunga. Žydų emigracijos sąlygų pagerinimas dar nėra žmogaus teisių problemos toje šalyje išsprendimas.

Senatorius J. Helms savo kalboje, ne kartą remdamasis organizacijos, Demokratija ir Nepriklausomybė" prezidento Paruiro Airikiano žodžiais, pabrėžė, jog ir Jungtinių Tautų moralinė pareiga padėti pavergtoms ir laisvę mylinčioms tautoms. Jo laisvosios valstybės eis prieš TSRS pavergtų tautų interesus, jeigu jų pavergėjui, t.y. Sovietų Sąjungai, skubės daryti muolaidas už jų pažadus, o ne už atliktus veiksmus.

Senatorius J. Helms pateikė Senatui organizacijos „Demokratija ir Nepriklausomybė" peticiją šiuo klausimu, adresuotą JAV Prezidentui. Taip pat paskelbė ir antrą analogišką peticiją, kurią pasirašė daugiau kaip vienas šimtas politinių ir mokesčių mokėtojų organizacijų atstovų bei kiti įtakingi asmenys. Visi jie prašo JAV Prezidentą susilaikyti nuo ekonomnių-prekybinių lengvatų Sovietų Sąjungai suteikimo.

Šios senatoriaus J. Helms kalbos tekstas su visais priedais buvo atspausdintas „Congressional Record — Senate" š.m. birželio 23 d. laidoje. Tų priedų tarpe: organizacijos „Demokratija ir Nepriklausomybė" deklaracijos pilnas tekstas; Esther B. Fein straipsnis iš „The New Times" š.m. gegužės 14 dieną Taline įvykusią Pabaltijo kraštų sąjūdžių asamblėją ir jos darbo rezultatus; organizacijos „Demokratija ir Nepriklausomybė" peticija JAV Prezidentui; politinių organizacijų ir mokesčių mokėtojų įvairių kitų organizacijų bei įtakingų asmenų peticija JAV Prezidentui ir keletas kitų dokumentų.

Šis senatoriaus J. Helms pranešimas JAV Senate rodė oficialų Amerikos valdžios sluoksnių pripažinimą organizacijos „Demokratija ir Nepriklausomybė" ir jos vertinimą, kovoje už demokratiją ir nepriklausomybę Sovietų Sąjungos pavergtuose kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

Vytautas Skuodis

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

VLB VALDYBA ŽURNALISTŲ NESKRIAUDŽIA! SPAUDOS REIKALAIS

Perskaičius R. Šilerio (EL Nr. 28) ir K. Barono (EL Nr. 31) skaitytojų laiškus, gaunasi įspūdis, kad Vokietijos LB skriaudžia lietuvius žurnalistus, kiek tik beišmanydama, lupdama iš jų net mokeščius už įėjimą į renginius. Bet tikriausiai įvyko nesusipratimas, kurio nereikėtų subendrinti. VLB valdyba jau eilę metų neima jokių mokesčių už parengimus, bet „Europos Lietuvyje" besiskundžiantys žurnalistai tų renginių vistiek neaprašo. Taigi iš kur dabar Vokietijos LB valdyba turėjo žinoti, kad jie šį kartą į koncertą ir šokius atvyks kaip spaudos atstovai. Jeigu jie būtų bent prisistatė, tai jie tikriausia būtų galėję nemokamai įeiti į koncertą ir pasišokti, o į visus kitus Europos lietuvių dienų renginius, kaip pilies šventinimą, parodas, paskaitas ir t.t. nebuvo imami jokie įėjimo mokesčiai. Kad tokie nesusipratimai įvyksta ir kitur, parodo pats K. Baronas. Vienu sakiniu jis išgiria Amerikos ir Kanados lietuvius, kad jie net atskirus stalus žurnalistams pastato, o kitu sakiniu jis skundžiasi, kaip Pasaulio lietuvių jaunimo sąskrydžio metu jo niekas nepasodino prie atskiro stalo, bet dar net 20DM už įėjimą į paskaitą pareikalavo. Bet be reikalo K. Baronas čia kaltina VLB valdybą, nes sąskrydį organizavo, pravedė ir mokesčius nustatė Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga, kuriai vadovauja kaip tik Kanados lietuviai jaunuoliai, o ne VLB.

Nesuprantu priekaištų dėl elgesio su vokiečiais žurnalistais. Dažnai skundžiamės, kad kiti apie mus nieko nerašo. O dabar į Europos lietuvių dienas atvyko visa eilė vokiečių korespondentų. Jų niekas nevaišino. Žinoma, jiems buvo reikalinga pagalba, nes jiems reikėjo paaiškinti kas PLB, kas Sąjūdis, kas Bieliauskas ir Landsbergis, kokia dabar padėtis Lietuvoj ir t.t. Jie ir lietuviškų paskaitų negalėjo suprasti, taigi jiems reikėjo duoti vokiškas santraukas. Pokalbiams su Landsbergiu ir kt. jiems reikėjo vertėjų. Manau, kad Vokietijos LB valdybą tegalima pagirti, kad ji šita pagalbą vokiečių žurnalistams suteikė, nes po Europos lietuvių dienų pasipylė daugybė straipsnių ne tik apie patį renginį, bet ir apie Lietuvą. Tiesa, tik regionalinėje spaudoje, kuri tačiau pasiekia keleta šimtų tūkstančių skaitytojų, o reportažai per Badeno ir Hesseno radiofonus pasiekė net keleta milijonų klausytojų. Taigi ar nebuvo verta aplink tuos vokiečius žurnalistus pašokinėti?

Lietuviams žurnalistams šios pagalbos nereikėjo. Kiekvienas galėjo prieiti prie V. Landsbergio, V. Bieliausko ir kitų garbės svečių ir pasikalbėti. Niekas už tai neėmė jokių mokesčių ir niekas svečių uždaręs nelaikė.

Andrius Šmitas

Ekologinė padėtis Lietuvoje

(Pradžia 40 Nr.)

KLAIPĖDA

Kauno ir Kuršių mariose žuvų skaičius yra drastiškai sumažėjęs. Buvo kenksmingų nutekėjimų ir šiuo metu taršalų kiekis nustatytas normas viršija dešimčia kartų. Trūksta deguonies, 10 kartų žemiau ribos, kad galėtų egzistuoti gyvybė. Kodėl taip įvyko?

Padėtis paaštrėjo prieš keletą metų, kai buvo pastatyta tarptautinė perkela gabenanti vagonus į DDR (Rytų Vokietiją). Traukiniai važiuoja tiesiai ant perkėlio ir plaukia į DDR salą. Kuršių marių gylis: 3-4 metrai. Keltams reikalinga 9-10 metrų gylio grumzdos. Rezultatas: 2/3 vandens išteka. 1/3 sugrįžta iš jūros. Duobė tapo taršalo kaupimosi vieta. Gėlas, lengvesnis vanduo teka paviršiumi, o taršalai vis nusėda. Įtekantis jūros vanduo išjudina taršalus. Lietuvai ši perkėla nereikalinga.

DAR VIENAS PAVYZDYS KO LIETUVAI NEREIKIA

Atkeliavo į Lietuvą 12 vagonų skysto fosforo skirto Rytų Vokietijai. Niekas nežino kur tuos vagonus dėti. Vagonai nehermetiniai, viskas stovi Klaipėdoje, o fosforas garuoja.

GERIAMO VANDENS PROBLEMA

Klaipėdoje yra labai rimta geriamo vandens problema. Lietuva yra viena iš 15 respublikų kurios nenaudoja atvirų šaltinių. Miesto pietinėje dalyje randasi vokiečių pereitame šimtmetyje pastatyta kanalų sistema. 1.2 metrų gylyje vanduo tampa mineralizuotas ir nebetinka gėrimui. Pasirodo, tarp šių kanalų ir Kuršių marių yra labai daug sunkių metalų, organinių bei uosto taršalų. Dingsta barieras, vyksta filtracija.

Padėtis paaštrėjo po 1981 m. anglų tankinio laivo avarijos. Taršalai buvo kasami ir pervežus laidojami apie Klaipėdą. Švedija siūlė pagalbą, bet sovietai atsisakė, nes tai kainuotų valiutą.

Buvo planuojama imti vandenį iš Minijos, daryti tvenkinį. Bėda, nes tai vienintelė vieta kur dar veisiasi lašišos. Naudojamas chloras desinfektuoti vandeniui ir organiniai taršalai susijungę sudaro kenksmingą junginį — chloro organinius koncerogeninius junginius. Klaipėdoj būtinas ozonatorius.

Geriausiai susitvarkiusi yra Tauragė. Kėdainiuose — prasta statyba; trukusi 6 metus ir kai tik statybą baigė reikėjo ją remontuoti. Jonavoj azoto valymui naudotas vanduo nutiestais vamzdžiais iki Kauno patenka į Nerį. Už 5 milijonus dol. buvo galima gamykloje pastatyti pakankamus valymo įrengimus. Šio projekto autorius: Gamtos apsaugos komiteto pirmininko pavaduotojas Sabaliauskas.

Panevėžys susitvarkęs gerai. Leningradas, Ryga neturi valymo renginių.

BALTIJOS JŪRA

Skandinavija yra labai susirūpinusi Baltijos jūros teršimu. Ypatingai susirūpinusi Švedija, nes jai vienai tobulinti savo valymo renginius, kai socialistinės valstybės ją taip teršia, yra nebeefektyvu. 1986 metų matavimu: 1/7 jūros yra mirusi. Pusė taršos ateina vien iš Leningrado. Iki šiol tai buvo neskelbtini faktai.

Latvijoje, kariškiams naikinant cheminį ginklą, fosforas pateko į Baltijos jūrą. Tai buvo pastebėta tik po metų kai Latvijos pajūry nuo fosforo apsidegino viena Rytų Vokietijos pilietė. Ir dabar iš jūros išmetamas fosforas kaip maži gintaro gabaliukai, kurie 32C° laipsnių karštyje tiesiog užsiliepsnoja.

Pernai, dėl bakteriologinio užteršimo nuo Klaipėdos iki Rygos buvo uždrausta maudytis. Tačiau žmonės užgrūdinti, nekreipia dėmėsio.

Tilžėje ir Ragainėje yra popieriaus gamyklos įmonės, kurios be jokio valymo visas išmatas varo tiesiog į Nemuną. Gal dėlto nė vienas šių rajonų partinis kandidatas kovo mėnesio rinkimuose nebuvo išrinktas. Ryškėja žmonių sąmoningumas.

AZOTO GAMYKLA JONAVOJ

Neseniai Jonavoj azoto gamykloj įvyko avarija. 10,000 tonų talpos isotermone skysto amoniako saugykla išsiliejo. Kai saugyklos šone prie dugno cementinė siena plyšo, tai joje buvo 7.000 tonų amoniako. Pasidarė vieno metro ilgio plyšys. 30-40 metrų išsiveržęs amoniakas nusviedė visą saugyklą. Pakeliui, išsiveržęs amoniakas sugriovė du trečdalius mūrinės sienos. Pasirodo, kad nebuvo prisilaikoma pagrindinių statybos principų. Užsidegė prie pat rezervuaro 900 metrų vamzdžiu keliaująs azotas. Prasidėjo gaisras, kuris degė nuo 11:08 val. ryto iki 14:00 val. po pietų. Tai įvyko kovo 20 dieną, 1989 m. Kai netoliese esančiame sandėlyje užsiliepsnojo pakrauta 15,000 tonų cheminė žaliava, tai iš Maskvos atvykęs Ošanskis 4 valandas svarstė kaip šį gaisrą gesinti. Apie 19 val. pagaliau pradėjo gesinti. Kovo 22 d. viskas pasibaigė natūraliai.

Rezultate, viskas pateko į atmosferą. Azoto oksidas, fosgenas, chlorvandenilis. Nesant matavimui galimybių, susidariusią taršą debesyje nebuvo įmanoma patikrinti ir nežinoma kas iš tikrųjų ten buvo. Turimi oro matavimo prietaisai gaminti karo atvejui. Jie registruoja kai tarša viršija normą dešimt kartų. Šio gaisro pasėkoje buvo evakuoti 34,000 Jonavos ir apylinkių gyventojai. Gaisrui nebuvo pasiruošta, o jam įvykus — nebuvo ryžtingo vadovavimo ir nebuvo suteikta reikiama pagalba. Apylinkių viršininkai be nurodymų elgėsi savo nuožiūra. Oficialiai paskelbta, kad nukentėjusių nebuvo, o pasirodo, kad jų buvo. Kiek veliau, atvyko gydytojų kadras patikrinti sveikatą. Iš tikrintų 250 vaikų, rasta 10 sveikų. Liaudies deputatai ruošiasi kaltininkus patraukti teisman.

MIŠKAI

Yra 7-nios karinės girininkijos. Ten šeimyninkaujama kaip norima. Varėnos rajone, dalis miškų priklauso Baltarusijos Pariečių karinei girininkijai. Prieš keletą mėnesių Lietuvoje niekas nežinojo, kad dalis Lietuvos teritorijos priklauso ne Pabaltijo, o Baltarusijos karinei apygardai.

Tokiai apygardai užsimanius plėsti tankų poligoną, 1986 m. Lietuvos Ministrų taryba davė leidimą iškirsti 1000 hektarų (viso ten priklauso 3000 hektarų). Kol susiorganizavo žmonių pasipriešinimas kirtimus sustabdyti, spėjo iškirsti 300 hektarų.

Tokių miškų iškirtimo mokestį kariuomenė mokėjo Baltarusijos, o ne Lietuvos biudžetui. Tačiau žmonėm užprotestavus, mokesčius turėjo grąžinti Lietuvai.

ŽEMES ŪKIS

Naudojamos nesubalansuotos ir nekokybiškos trąšos greitai lietaus nuplaujamos į upes. Nors tręšimui naudoti lėktuvus yra uždrausta, tačiau padarytos išimtys dažnai viršyja įgaliojimus. Buvo planuota daugiau 100 tokio tipo aerodromų statyba, bet Žalieji tai sėkmingai sustabdė.

VANDUO

Vos 30% naudojamo vandens yra valoma ir tik 10% išvalomo vandens yra pagal nustatytus reikalavimus.

82% naudojamo vandens yra šuliniuose. Nuo užteršto vandens daugiausia kenčia žmonės. Ūkiuose šalia šulinio dažnai gali rašti mėšlo krūvą. Trūksta elementarios ūkininkavimo kultūros.

Miestuose naudojamas požeminis vanduo. Iš 31% gręžinių vanduo nėra tinkamas naudojimui.

Bėdos prasideda neturint tinkamos matavimo aparatūros. Jeigu vandens taršą dar šiaip taip galima išmatuoti, tai oro tarša — laužiama iš piršto. Dažniausia oro tarša matuojama pagal formulę: žinomas technologijos aprašymas, žinoma kiek valandų ir kokiu pajėgumu dirbama ir taip iš formulės skaičiuojama, kiek pagal tai turėtų būti taršalų išmetama. Bet tai ne visuomet atitinką esamą padėtį.

PLB Info.

Feniksas Istorijos Gaisruose

Julius Sasnauskas, Jonas Vailionis ir Gintaras Vitkus
Kauno kunigų seminarijos klierikai
„Aušrinė" nr. 1, 1989

KAUNO KUNIGŲ SEMINARIJA

II

Devintojo dešimtmečio pabaigoje Lietuviško patriotizmo banga jau buvo pagavusi visą jaunesnės kartos Žemaičių vyskupijos dvasininkiją, kuri suprato, anot Vaižganto, kad „Bažnyčia palaiko tautiškumą, o tautiškumas — Bažnyčią". Tos nuotaikos sklido ir seminarijoje. Ano meto klierikams didžiausias idealas buvo jaunasis Maironis — kunigas, patriotas, poetas. 1892 metais paskirtas seminarijos profesoriumi, jis mokėjo uždegti būsimųjų kunigų širdis, žadinti jų troškimą pasiaukoti Tėvynei, kylančiai „per skausmus į garbę" — į laisvą gyvenimą. Arkivyskupas J. Skvireckas prisiminimuose rašo, kad „Maironio žodžiai vertė ištrykšti iš sielos gelmių lietuviškumui". Ryškiai, bet trumpai sužibęs seminarijos padangėje, 1894 metais Maironis buvo perkeltas dėstyti į Petrapilio dvasinę akademiją.

Dar kartą — ir dabar jau visam laikui — Maironis sugrįžo į Kauno seminariją 1909 metais. Sugrįžo kaip jos rektorius, teologijos daktaras, garsiausias Lietuvos poetas. Ir būtent Maironiui, visą gyvenimą skelbusiam tikėjimo ir tautiškumo vienybę, buvo lemta tas dvi didžiasias vertybes — tikėjimą ir gimtąjį žodį — galutinai sujungti Kauno kunigų seminarijoje. Jau pirmaisiais Maironio rektoriavimo metais čia pamažu įsitvirtino lietuvių kalba — seminarija įgijo savo lietuvišką veidą.

Pirmojo pasaulinio karo metu seminarijos rūmus užėmė vokiečių kariuomenė ir pavertė juos karo ligonine. Seminarija buvo perkelta į Višuokėnų dvarą Troškūnų parapijoje. Į Kauną ji sugrįžo tik 1918 metais, paskelbus Lietuvos nepriklausomybę. Tuo metu seminarijoje veikė 6 kursai: du filosofiniai ir keturi teologiniai. 1922 metais prie susikūrusio Kauno universiteto buvo įsteigtas Teologijos-filosofijos fakultetas, 1927 metais įrašytas į Lietuvos-Vatikano konkordatą. Fakulteto sudėtin pateko teologiniai seminarijos kursai. Sudarius Lietuvos Bažnytinę provinciją, 1926 metais seminarija buvo pavadinta tarpdiecezine, t.y. skirta ne tik Kauno, bet ir Panevėžio, Kaišiadorių ir Telšių vyskupijoms. Seminarijos reikalus tvarkė paskirti rektoriai. Iki 1932 metų jai vadovavo Maironis. Vėliau rektoriais buvo kun P. Penkauskas (1932-1940), vysk. V. Brizgys (1940-1941), kun. P. Petraitis (1941-1945). Nuo 1926 iki 1940 metų seminarijoje studijavo ir ruošėsi kunigystei 3078 auklėtiniai, kasmet vidutiniškai po 205 klierikus. Išklausę filosofinį kursą seminarijoje, vyresniųjų kursų klierikai toliau mokslą tęsdavo Teologijos-filosofijos fakultete. Čia dirbo daug Lietuvos kultūrai nusipelniusių žmonių: P. Bučys, P. Kuraitis, M. Reinys, P. Dovydaitis, K. Pakštas, V. Mykolaitis-Putinas, Z. Ivinskis. Per savo veiklos metus fakultetas daug prisidėjo prie išmokslintos dvasininkijos paruošimo, parengė ir išleido nemaža mokslinių studijų, turėjo kelis periodinius žurnalus. Nepriklausomybės metais Lietuvos Bažnyčia, o kartu ir kunigų seminarija išgyveno religinio idealizmo, pasišventimo, kūrybinio pakilimo laikotarpį, kuris vėliau, sunkiais priespaudos dešimtmečiais maitino visą tautą.

Istorija nešė Lietuvos Bažnyčiai naujus išbandymus.

Ramų ir produktyvų seminarijos darbą nutraukė 1941-ieji metai — laisvės ir valstybingumo netekimas. Jau pirmosiomis okupacijos dienomis marionetinė „liaudies valdžia" paskelbė „Bažnyčios atskyrimo nuo valstybės" dekretą. 1940 metų birželio 26 d. buvo nutrauktas Lietuvos-Vatikano konkordatas ir panaikintas Teologijos-filosofijos fakultetas. Oficialūs valdžios atstovai skelbė, kad Lietuvai nereikalinga kunigų seminarija, nes greitai kunigams nebūsią darbo. Bažnytinė hierarchija buvo griežtai nusistačiusi tęsti seminarijos veiklą, viešai ar slapta. Prasidėjus naujiems mokslo metams, 1940 metų rugsėjo mėn. vieni seminarijai priklausę rūmai buvo nusavinti ir perduoti karinei komendantūrai. Naujieji šeimininkai užgrobė ir nusiaubė Bažnytinio meno muziejų, įkurtą prie seminarijos 1935 metais. Pagaliau 1941 metų sausio 8 d. Kauno vykdomasis komitetas nusprendė seminariją visiškai uždaryti. Vyskupų delegacijai, kuri tuo metu mėgino vesti derybas su Stalino emisaru N. Pozdniakovu, buvo pareikšta, kad Liaudies komisarų taryba nutarusi uždrausti kunigų seminarijos veikimą. 1941 metų sausio 13 d. seminarijos profesoriai ir klierikai buvo išvaikyti, o jos patalpos paverstos kareivinėmis. Tačiau seminarija liko gyva. Sausio 19 d. buvo pašventinta 12 naujų kunigų. Išblaškytieji klierikai gyveno mieste privačiai, o studijas tęsė bažnyčių koplyčiose ir zakrastijose, profesorių butuose. Kauno visuomenė kuo galėdama rėmė nelaimės ištiktą seminariją. Persekiojimai ir negandos sutelkė, užgrūdino seminarijos kolektyvą. Taip didelių pastangų dėka 1941 metų birželio 17 d. pavyko užbaigti mokslo metus. Švč. Sakramento (studentų) bažnyčioje tą dieną buvo iškilmingos pamaldos, o seminarijos rektorius vysk. V. Brizgys ir klierikai išreiškė padėką Dievui ir žmonėms už globą bei pagalbą.

(Bus daugiau)

Lietuvos TSR Pilietybės Įstatymas
PROJEKTAS

II. LIETUVOS TSR PILIETYBĖS ĮGIJIMAS

10 STRAIPSNIS — Lietuvos TSR pilietybės įgijimo būdai

Lietuvos TSR pilietybė įgyjama:

1. pagal gimimą;
2. suteikus Lietuvos TSR pilietybę *(natūralizacija)*;
3. optacijos būdu ir kitais Lietuvos TSR tarptautinių sutarčių numatytais pagrindais;
4. *kitokiais šio įstatymo numatytais pagrindais.*

11 straipsnis — Vaikų, kurių tėvai yra Lietuvos TSR piliečiai, pilietybė

Vaikas, kurio abu tėvai jo gimimo metu buvo Lietuvos TSR piliečiai, yra Lietuvos pilietis nepriklausomai nuo to, ar jis gimė Lietuvos TSR teritorijoje, ar už jos ribų.

12 straipsnis — Vaikų, kurių vienas iš tėvų yra Lietuvos TSR pilietis, pilietybė

Esant skirtingai tėvų pilietybei, jeigu vaiko gimimo metu vienas jų buvo Lietuvos TSR pilietis, vaikas yra Lietuvos TSR pilietis:

1. jeigu jis gimė Lietuvos TSR teritorijoje;
2. jeigu jis gimė už Lietuvos TSR ribų, bet tėvų arba vieno iš jų nuolatinė gyvenamoji vieta tuo metu buvo Lietuvos TSR teritorijoje.

Esant skirtingai tėvų pilietybei, jeigu vaiko gimimo metu vienas jų buvo Lietuvos TSR pilietis ir jeigu tuo metu abiejų tėvų nuolatinė gyvenamoji vieta buvo už Lietuvos TSR ribų, vaiko, gimusio už Lietuvos TSR ribų, pilietybė nustatoma pagal tėvų susitarimą.

Vaikas, kurio vienas iš tėvų vaiko gimimo metų buvo Lietuvos TSR pilietis, o kitas buvo asmuo be pilietybės arba nežinomas, yra Lietuvos TSR pilietis nepriklausomai nuo gimimo vietos.

13 straipsnis — Vaikų, kurių tėvai nežinomi, pilietybė

Lietuvos TSR teritorijoje rastas vaikas, kurio abu tėvai nežinomi, laikomas joje gimusiu ir yra Lietuvos TSR pilietis.

15 straipsnis — Lietuvos TSR pilietybės suteikimo sąlygos

Lietuvos TSR pilietybė gali būti suteikta kitos valstybės piliečiui arba asmeniui be pilietybės jo prašymu, jeigu jis sutinka duoti Ištikimybės Respublikai priesaiką ir atitinka šias sąlygas:

1. moka lietuvių kalbą;
2. turi nuolatinę gyvenamąją vietą Lietuvos TSR teritorijoje pastaruosius 10 metų;
3. turi nuolatinę darbo vietą arba legalų pragyvenimo šaltinį Lietuvos TSR teritorijoje;
4. *žino Lietuvos TSR Konstitucijos pagrindus.*

Lietuvos TSR pilietybė neteikiama asmenims, kurie:

1. *padarė nusikaltimų žmogiškimui ar vykdė genocidą;*
2. *bausti* laisvės atėmimo bausme už sunkų tyčinį nusikaltimą;
3. *yra chroniški alkoholikai ar narkomanai.*

16 straipsnis—Lietuvos TSR pilietybės suteikimas asmeniui, sudariusiam santuoką su Lietuvos TSR piliečiu

Asmeniui, sudariusiam santuoką su Lietuvos TSR piliečiu ir gyvenančiam šioje santuokoje pastaruosius trejus metus su juo Lietuvoje, Lietuvos TSR pilietybė teikiama, jei jis atitinka šio įstatymo 15 straipsnio *(išskyrus pirmosios dalies 2 ir 3 punktus)* nustatytas sąlygas.

17 straipsnis — Ištikimybės Respublikai priesaika

Asmenys, kuriems suteikiama Respublikos pilietybė, duoda tokią priesaiką:

„Aš, (vardas, pavardė), įgydamas *(a)* Lietuvos TSR pilietybę, iškilmingai prisiekiu, kad būsiu ištikimas Lietuvos Respublikai, laikysiuosi ir vykdysiu Respublikos Konstituciją bei įstatymus, gerbsiu Lietuvos kultūrą, kalbą, papročius ir tradicijas, prisidėsiu prie Lietuvos valstybės suklestėjimo ir jos interesų gynimo".

Ištikimybės presaika duodama viešai ir iškilmingai Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiume, o jo pavedimu, — Lietuvos TSR rajonų, miestų Liaudies deputatų tarybose. Pilietybę įgyjantis asmuo *lietuviškai* pagarsina priesaikos tekstą, po to jį pasirašo.

III. LIETUVOS TSR PILIETYBĖS NETEKIMAS, JOS GRĄŽINIMAS IR IŠSAUGOJIMAS

18 straipsnis — lietuvos TSR pilietybės netekimas

Lietuvos TSR pilietybės netenkama:

1. atsisakius Lietuvos TSR pilietybės;
2. atėmus Lietuvos TSR pilitybę;
3. Lietuvos TSR tarptautinių sutarčių numatytais pagrindais.

19 straipsnis — Lietuvos TSR pilietybės atsisakymas

Lietuvos TSR pilietis turi teisę atsisakyti Lietuvos TSR pilietybės.

Atsisakyti Lietuvos TSR pilietybės neleidžiama, jeigu to prašantis asmuo patrauktas atskomybėn kaltinamuoju arba jo atžvilgiu yra įsiteisėjęs ir vykdytinas teismo sprendimas, arba jeigu asmens atsisakymas Lietuvos TSR pilietybės prieštarauja Lietuvos TSR saugumo interesams.

20 straipsnis — Lietuvos TSR pilietybės atėmimas

Lietuvos TSR pilietybė iš asmens gali būti atimta Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo sprendimu. Pilietybės atėmimo pagrindai yra šie:

1. Respublikos pilietybės įgijimas suklastojant dokumentus arba kitokios apgaulės būdu;
2. itin sunkių nusikaltimų Respublikai padarymas;
3. stojimas kitos valstybės tarnybon be kompetentingų Lietuvos TSR valstybės organų žinios ir leidimo;
4. tarptautinėje teisėje numatytų nusikalstamų veiksmų žmogiškumui padarymas ar genocido vykdymas.

21 straipsnis — Lietuvos TSR pilietybės grąžinimas

Asmeniui, netekusiam Lietuvos TSR pilietybės šio įstatymo 18 straipsnio 1 ir 3 punktuose numatytais pagrindais, jo prašymu gali būti grąžinta Lietuvos TSR pilietybė, jei prašymo pateikimo metu jis gyvena Lietuvos TSR teritorijoje ar nori joje apsigyventi ir atitinka šio įstatymo 15 straipsnio *(išskyrus pirmosios dalies 2 ir 3 punktus)* nustatytas sąlygas.

22 straipsnis — Teisės į Lietuvos TSR pilietybę išsaugojimas

Teisė į Lietuvos TSR pilietybę išsaugoma asmenims, iškeldintiems ar pasitraukusiems iš Lietuvos teritorijos nuo 1940 metų, taip pat jų vaikams *ir vaikaičiams.*

Kitiems lietuviams Respublikos pilietybė pripažįstama, kai jie persikelia gyventi į Lietuvą ir duoda Ištikimybės Respublikai priesaiką.

IV. VAIKŲ PILIETYBĖ, PASIKEITUS TĖVŲ PILIETYBEI

23 straipsnis — Vaikų pilietybės pasikeitimas, pasikeitus abiejų tėvų pilietybei

Jeigu abu tėvai įgyja Lietuvos TSR pilietybę arba abu jos netenka, atitinkamai pasikeičia jų vaikų, nesukakusių 14 metų amžiaus, pilietybė.

24 straipsnis — Vaikų Lietuvos TSR pilietybės įgijimas, kai Lietuvos TSR pilietybę įgijo vienas iš tėvų, o antrasis lieka kitos valstybės piliečiu, vaikas gali įgyti Lietuvos TSR pilietybę, jei to prašo abu vaiko tėvai.

Jeigu Lietuvos TSR piliečiu tampa vienas iš tėvų, o antrasis lieka kitos valstybės piliečiu, vaikas gali įsigyti Lietuvos TSR pilietybę, jei to prašo abu vaiko tėvai.

Jeigu Lietuvos TSR piliečiu tampa vienas iš tėvu, o kitas lieka asmeniu be pilietybės, vaikas, gyvenantis Lietuvos TSR teritorijoje, įgyja Lietuvos TSR pilietybę.

Jeigu Lietuvos TSR piliečiu tampa vienas iš tėvų, o kitas lieka asmeniu be pilietybės, vaikas, gyvenantis už Lietuvos TSR ribų, gali įgyti Lietuvos TSR pilietybę, jeigu to prašo įgijęs Lietuvos TSR pilietybę vienas iš tėvų.

25 straipsnis — Vaikų Lietuvos TSR pilietybės išsaugojimas, vienam iš tėvų netekus Lietuvos TSR pilietybės

Jeigu Lietuvos TSR pilietybės netenka vienas iš tėvų, o kitas yra Lietuvos TSR pilietis, jų vaikas, nesukakęs 14 metų amžiaus, lieka Lietuvos TSR pilietis.

26 straipsnis — Vaikų sutikimo būtinūmas, pakeičiant jų pilietybę

14-18 metų amžiaus vaikų pilietybė, pasikeitus jų tėvų pilietybei, gali būti pakeista tik raštišku vaikų sutikimu.

„TIESA", 1989.X.28

(Bus daugiau)

Norintieji dėl Lietuvos TSR Pilietybės Įstatymo projekto pasisakyti, prašomi rašyti „Europos Lietuvio" Redakcijai, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.

Tremtinių eisena prie paminklo Lenos deltos tremtiniams. Vėliavą neša 18 m. buvęs tremtinys Romas Staugaitis. Nuotrauka: Raimondo Urbakavičiaus

Hitleris ir karo pradžia

Vokiečių spaudos puslapiuose

Rudolfas Augšteinas „Spiegel Spezial" žurnale, straipsnyje „100 Jahre Hitler", nagrinėjo įvairių autorių rašiniuose keliamą vokiečių tautos agresyvaus militarizmo klausimą.

Istorikai, mokslininkai ir žurnalistai šūkiuose „Fürer befiel, wir folgen dir!" ir „Nicht euch, euer Land wollen wir" įžiūri tipingą vokiečių tautos mentalitetą antžmogio (Übermensch) pavidale. Todėl nenuostabu, kad 1941 metais 98 nuošimčiai vokiečių buvo aklai paklusę fiureriui. Jeigu šiemet vokiečiai, šiapus (BRD) ir anapus Geležinės uždangos (DDR), iškilmingai švenčia 40-sias abiejų valstybių įkūrimo metines, būtina prisiminti ne tik Hitlerio 100-jį gimimo dienos minėjimą, plačiai analizuotą aukščiau minėtame žurnale, bet ir tai, kad jis pradėjo Antrąjį pasaulinį karą, neva norėdamas iškovoti Reichui vadovaujančią vietą pasaulio tautų tarpe. Bet kokia kaina? Atsakymą duoda neutralių, agresorių (italų, vokiečių, japonų), ir karo aukomis tapusių valstybių archyvuose esanti dokumentinė medžiaga. Vienas svarbiausių, iki šiol nepaskelbtų dokumentų, yra Hitlerio-Stalino paktas. Šis, taip vadinamas nepuolimo paktas, 1939 m. rugpjūčio 23 d. Ribbentropo ir Molotovo pasirašytas Maskvoje, dalyvaujant pačiam Stalinui. Stalinas pritarė Hitlerio planui pavergti Lenkiją. Tačiau to nepakako. Ketverių metų laikotarpiu Wermachtas nusiaubė Europos žemyną ir prarado pagarbą ir simpatijas vokiečiams.

Laikraštis „Hamburger Abendblatt" birželio mėn. straipsnyje „Es geht um das Schicksal der Balten" atkreipė skaitytojų dėmesį į Hitlerio-Stalino pakto slaptame protokolo priede įrašytą nutarimą ne tik pasidalyti Lenkiją, bet kartu leisti Sovietų Sąjungai okupuoti Pabaltijo valstybes ir dalį Besarabijos. Laikraštyje išspausdintas ir begėdiško grobio pasidalijimo žemėlapis. Savo atvirumu laikraštis mėgina, ypač jaunąją vokiečių kartą, supažindinti su prieš 50 metų Wermachto, SS dalinių, policijos ir civilinės administracijos funkcionierių padaryta skriauda kaimyninėms tautoms. Suprantama, kad už nusikaltimus ir nuostolius, padarytus karo metu, teks atsilyginti. Todėl 1937 metų Reicho geografinių sienų atgavimas liks neįvykdomu sapnu.

Dar aiškiau minėtu Reicho atstatymo klausimu pasisakė „Hamburgo Morgenpost" žurnalistas Dieter Guett, komentuodamas Federalinės Vokietijos respublikos įkūrimo 40-sias metines. Remdamasis istorikų tyrinėjimais, CDU centre ir kitose įstaigose rastais slaptais dokumentais, D. Guett tvirtina, kad pirmasis BRD kancleris K. Adenaueris, būk mainais, už 1945 m. Potsdamo signatarų nustatytų naujų Vokietijos sienų, jų tarpe ir Oderio-Neissės linijos, kaipo vakarinės Lenkijos valstybės sienos, pripažinimu pirko V. Vokietijos priėmimą į laisvojo pasaulio demokratinių tautų šeimą. Savo straipsnį Guett pavadino „Apgaulės demaskavimas". Jis galvoja, kad pabėgėlių-tremtinių metiniuose sąskrydžiuose BRD vyriausybės narių sakomos kalbos yra tik dalyvių mulkinimas. Be to, Didž. Britanijos valstybiniame archyve yra dokumentas, nusakantis britų poziciją Vokietijos susivienijimo klausimu. Dokumentas (PRO, FO 371/12 45 48/WG 1071/131) sako, o panašiai galvojama Vašingtone ir Paryžiuje, ...„Vokietijos suvienijimui pritariame tik iki Oderio upės..."

„Frankfurter Rundschau", „Lübecker Nachrichten" ir kiti laikraščiai, aprašydami JAV-jų prezidento Busho kelionę liepos mėn. po Lenkiją, demonstratyviai pabrėžė „Westerplattės" (prie Dancigo) tvirtovės gynėjų heroišką laikyseną. Prezidentas pagerbė herojus savo vainiku.

Nors dauguma vokiečių šiandien smerkia anuometinių Grossdeutschlando vadovų mėginimą pavergti Europos tautas, tačiau nemažas skaičius neonacių (NPD) ir jiems simpatizuojančių (25 nuošimčiai, arba 5 milijonai balsuotojų) negali ar nenori suprasti, kad Hitleris be vokiečių tautos pritarimo, pastangų apginkluoti nebūtų galėjęs tapti daugiamilijoniniu žmogžudžiu.

Visiems tiems, kurie nori plačiau susipažinti su vokiečių agresija prieš Lietuvą ir 1941 metais (po Sov. Sąjungos užpuolimo) Lietuvoje ss-ininkų gyventojų žudynėmis, tegu perskaito „Die Zeit" savaitraštyje (31.III.89) Ulla Lachauer straipsnį „Das verlorene Ännchen". Iš viso SS, Geštapo ir policijos vadovybės išrinktieji žudikai Lietuvoje nužudė 350 tūkstančių civilių gyventojų, rašo U. Lechauer.

Baigdamas papasakosiu anekdotą. Hamburgo svetainėje politikuoja anglas ir vokietis. Anglas abejoja, ar be fiurerio vokiečiai iš viso gali gyventi. Vokietis jį ramina. Laikai pasikeitė. Šiandien kiekvienas vokietis yra fiureris, nes jis turi „Fürerscheiną". Anglijos automobilių savininkai turi „driving license"...

Ventės Ragas

ŠKOTIJOJE

VILNIAUS VALSTYBINIO JAUNIMO TEATRO GASTROLĖS

Garsusis Vilniaus Valstybinis Jaunimo teatras atvyksta į Škotiją gastrolėms. Jie atsiveža A. Čechovo „Dėdė Vania" ir V. Korostyliavo „Pirosmani, Pirosmani" veikalus. Juos abu režisuoja išskirtino talento, pasaulinio masto scenos veikalų interpretatorius E. Nekrošius. Vilniaus Valstybinio Jaunimo teatras neseniai gastroliavo JAV ir aplankė svarbiuosius lietuvių centrus.

Vilniaus Valstybinio Jaunimo teatras vaidins TRON teatre Glasgowe, 63 Trongate G1 5HB, tel. 041 552 4267. Spektakliai vyks: *DĖDĖ VANIA* — spalio 28 (šeštadienį), spalio 29 (sekmadienį) ir spalio 30 d. (pirmadienį). Spektaklių pradžia 19.30 val. *PIROSMANI, PIROSMANI* — spalio 31 (antradienį), lapkričio 1 (trečiadienį) ir lapkričio 2 d. (ketvirtadienį). Bilietų kainos yra šios: £5 (£4) (£2.50) (£2).

Norintiesiems keliauti iš Londono kainuotų: traukiniu £45, o lėktuvu £106; grupiniai būtų pigiau.

ATVYKSTA VILNIAUS VAIKŲ TEATRAS

Tame pačiame TRON teatre pasirodys iš Vilniaus atvykęs Vilniaus Vaikų Teatras. Pasakos apie suteptą drobę spektaklis įvyks: lapkričio 3 (penktadienį) 13.30 val. ir lapkričio 4 (šeštadienį) 19.30 val.

LIETUVIŠKI FILMAI GLASGOWE

Paskutinis Algimanto Puipos filmas „Laukiniai juodvarniai medžiuose" bus rodomas lapkričio 11 d. 18.00 val. (vieta nenurodyta). Po filmo premjeros vyks diskusijos.

Premijuotas Algimanto Puipos filmas „Moteris ir jos keturi vyrai" bus rodomas lapkričio 13 d., 20.30 val. (vieta nenurodyta). Filmas pagamintas 1983 m. Lietuvoje, filmo ilgis 85 minutės, angliškos poraštės (subtitles).

„MENAS IR VALSTYBĖ II" KONFERENCIJA

Spalio 30 d. TRON teatre, 14.30 val. dienos metu ir 18.30 val. vakare, Tron antroje „Menas ir Valstybė" konferencijoje pranešimus skaitys TSRS parlamento deputatas, „Atgimimo", Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio savaitraščio redaktorius ir Tarybos narys Romualdas Ozolas ir TSRS parlamento deputatė ir Lietuvos TSR Ministrų Tarybos vicepirminikė, ekonomistė, Kazimiera Prunskienė.

ITALIJOJE

ATVYKO Į ROMĄ

Rugsėjo 22 d. iš Lietuvos vizitui į Romą atvyko keturi kunigai: Bijutiškio klebonas, Kaišiadorių vyskupijoje, kunigas Jonas Danyla, Vilniaus arkikatedros vikaras ir religinės programos per Lietuvos televiziją vedėjas kunigas Jonas Boruta, Kauno tarpdiecezinės kunigų seminarijos profesorius kunigas Algis Baniulis ir kunigas Antanas Gražulis iš Vilkaviškio vyskupijos. Iš Lietuvos atvykę keturi kunigai numato išbūti Romoje kelias savaites.

Tą pačią dieną, iš Romos atgal į Lietuvą išvyko kelias savaites Italijoje viešėję kunigai — Petras Dumbliauskas ir Zenonas Navickas.

SAVO NAMO SARGYBOJE

(Atkelta iš 1 puslapio)

bei Latvijos liaudies frontai jau nuo seniau reikalauja, kad pabaltiečiam jaunuoliam būtų leidžiama atlikti karinę tarnybą savuose kraštuose. Šį reikalavimą pakartotinai parėmė ir Pabaltijo kraštų visuomenė. Tuo klausimu surengtuose mitinguose buvo pabrėžta, jog pabaltiečiai jaunuoliai, atliekantys karinę tarnybą Sovietų Sąjungoje, dėl skirtingų papročių, kultūros, kalbos ir net tikėjimo, dažnai tampa nestatutinių santykių armijoje aukomis, yra beveik sadistiniai kankinami. Jų kilmė yra įvairių pasityčiojimų priežastimi. Pabaltiečių įsitikinimu, vienintelis būdas palengvinti tarnybą armijoje lietuviam, latviam ir estam jaunuoliam, yra palikti juos tarnauti jų gimtuosiuose kraštuose.

VAT.R.

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England

Tel.: 01-727 2470. Telex: 261947 SOS G. FAX: 01-727 3045

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 20 svarų;

Vokietijoje — 77 DM. Visur kitur — 25 sv. (oro paštu).

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KAS— KADA—KUR?

Spalio 28 — DBLS Tarybos posėdis, Ukrainiečių klube, 29 Charnwood Street, Derby.

Lapkričio 3-5 — Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas Romuvoje.

Lapkričio 11-12 — Ansamblio „Gimtinė" repeticija Nottinghame.

Lapkričio 11-18 — Pirmoji Religijos Filisofijos studijų savaitė Lietuvoje. Kreiptis į: D.M. Stančienė, Viršuliškių 71-60, 232056 Vilnius, Lietuva, USSR.

Lapkričio 22-26 — Pasaulio lietuvių Centre Lemont, Illinois, JAV., įvyks VI mokslo ir kūrybos simpoziumas. (EL nr. 24-2059, 2 psl.).

Gruodžio 9-10 — Ansamblio „Gimtinė" repeticija Sodyboje.

1990 m.

Gegužės 20-24 — VII-tas Lietuvos gydytojų suvažiavimas. Kreiptis: LGS sekretoriatas, P.O. Box 1011, 233007 Kaunas, Lietuva, USSR.

Birželio 5-29 — Kopenhagoje įvyks Žmogaus teisių konferencija. (EL. nr. 24-2059, 3 psl.).

PAKELIAMA „EUROPOS LIETUVIO" PRENUMERATA

Vyr. direktorius Jaras Alkis praneša, jog paskutiniame Lietuvių Namų Bendrovės direktorių ir Sąjungos CV posėdyje, rugsėjo 10 d., buvo nutarta nuo 1990 m. sausio 1 dienos pakelti „Europos Lietuvio" prenumeratą:

Vietiniams (Didž. Britanijoje) — 20 sv.
Vokietijoje — 77 DM.
Visur kitur — 25 sv. oro paštu.

Norintieji užsakyti „Europos Lietuvį" savo giminėms Lietuvoje, gali tai padaryti įmokėdami į Lietuvių Namų sąskaitą 20 sv. Jiems „Europos Lietuvį" siuntinėsime oro paštu, tačiau Britų paštas pristatymo į Lietuvą dar negarantuoja.

BRANGUS SVEČIAS

Iš Lietuvos atvykęs svečias kun. Pr. Račiūnas spalio 22 d., 11.15 val., Židinyje, Nottinghame, aukos, šv. Mišias ir pasakys pamokslą. Po Mišių susirinkusiems papasakos apie savo gyvenimą ir dabartinius įvykius Lietuvoje bei atsakys į klausimus.

PAMALDOS

Nottinghame — spalio 22 d., 11.15 val., Židinyje.

Wolverhamptone — spalio 22 d., 17 val. Pas Seseles bus svečias iš Lietuvos kun. Pr. Račiūnas ir kiti.

Nottinghame — spalio 29 d., 11.15 val., Židinyje.

Coventryje — spalio 29 d., 14 val., Šv. Elzbietoje.

Leamington Spa — spalio 29 d., 16.30 val., Šv. Petre.

Manchesteryje — spalio 29 d., 12.30 val.

Nottinghame — lapkričio 1 d., Visų Šventėje, lapkričio 2 d., Vėlinėse ir per Vėlinių oktavą gedulingi mišparai 19 val., Židinyje.

Bradforde — lapkričio 5 d., 12.30 val.

Nottinghame — lapkričio 5 d., 11.15 val., Židinyje ir po to J. Šukaičio apmokėtu autobusu vykstame į lietuvių kapines maldoms už mirusius, kankinius.

Eccles — lapkričio 12 d., 12.15 val.

DBLS TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

DBLS-gos Tarybos posėdžio-suvažiavimo 1989 m. spalio mėn. 28 d. Ukrainiečių klubo patalpose, 27 Charnwood Str., Derby

DARBOTVARKĖ

13.00 val. — 1. Posėdžio-suvažiavimo atidarymas. 2. Sveikinimai. 3. 1988 m. Tarybos posėdžio-suvažiavimo protokolo skaitymas. 4. Skautų reikalai. 5. Jaunimo reikalai. 6. Sodybos reikalai. 7.„Europos Lietuvis". 8. Ryšių su Lietuva palaikymas. 9. Tarptautiniai reikalai. 10. Klausimai ir sumanymai. 11. Posėdžio-suvažiavimo uždarymas.

16.30 val. — Vakarienė.

DBLS Tarybos prezidiumas

LSS EUROPOS RAJONO VADIJOS POSĖDIS

Lapkričio mėn. 4 d. (šeštadienį) 13.30 val. Nottinghame, Židinio patalpose, 16, Hound Road, West Bridgford, Nottingham, NG2 6AH, įvyks Rajono Vadijos posėdis.

Visi skautininkai maloniai kviečiami dalyvauti. Turime daug einamųjų reikalų aptarti ir sudaryti 1990 metų veikimo programą. Posėdyje dalyvaujam uniformuoti. Asmeniški pakvietimai nebus siunčiami.

Vakarienės reikalu, prašyčiau man pranešti apie dalyvavimą ne vėliau kaip spalio mėn. 29 d.

Su geriausiais linkėjimais ir iki pasimatymo Nottinghame.

Vis budžiu!, s. **S.B. Vaitkevičius,**
LSS Europos Rajono Vadas.

PADĖKA

Nuoširdi skautiška padėka p. Bardziliauskui už 10 sv. auką skautų veikimui paremti.

s. **S.B. Vaitkevičius,**
LSS Europos Rajono Vadas.

LONDONE

SUSIRINKIMAS

DBLS Londono pirmasis skyrius šeštadienį, spalio 28 d., 18.00 val., 345A Victoria Park Road, ruošia RAGANŲ VAKARĄ (Halloween).

Šilti ir šalti užkandžiai ir stiklas vyno. Įėjimas 5 sv. asmeniui. Visi kviečiami dalyvauti.

Užsirašyti pas Viktoriją Puidokienę, tel: 01-981 2508 iki spalio 21 d.

S. Puidokienė

ATVYKO KUN. P. RAČIŪNAS

Spalio 15 d., iš Lietuvos atvykęs kun. Pranas Račiūnas Šv. Kazimiero lietuvių bažnyčioje Londone aukojo šv. Mišias ir pasakė pamokslą. Kun. Pr. Račiūnas yra Alytaus klebonas. Kaip sąžinės kalinys net 16 metų išbuvo kalėjime ir dirbo anglies kasyklose. Giliai jautrus ir įspūdingas dvasininkas. Rūpinasi lietuvių morale ir dorove, labai nusiminęs dėl vykstančio bereikalingo girtavimo Lietuvoje.

Po šv. Mišių parapijos Svetainėje jis papasakojo apie savo gyvenimą Vorkutos lageryje, apie dabartinę atgimstančią Lietuvą, jos rūpesčius ir atsakinėjo į klausimus. Tiek šv. Mišios, tiek pasikalbėjimas Svetainėje praėjo pakilioje nuotaikoje. Nuoširdžiai dėkojame svečiui ir linkime, kad jo viešnagė Anglijoje būtų maloni ir turininga.

KALĖDINIS BAZARAS

Gruodžio 2 dieną įvyks tradicinis Pabaltiečių Moterų Bazaras Latvių Namuose, Londone, kur „Dainava tvarko lietuvių skyrių.

„Dainava" prašo mielus tautiečius talkon! Lietuviškam kampeliui labai reikalinga tautinių motyvų darbeliai: juostos, pagalvėlės, medžio drožiniai ir kita. Be to, didelis trūkumas fantų loterijai; jai tinka visokios smulkmenos (iš loterijos gauname gerą pelną).

Malonėkite dosniai atsiliepti į šį mūsų prašymą. Remdami „Dainavą" padėsite ligoniams, seneliams ir kitiems vargan patekusiems tautiečiams. Dalis metinio pelno skiriama jaunimo ir lietuvių organizacijų paramai.

Daiktus, pinigines aukas siųsti iki lapkričio 17 dienos šiuo adresu: „Dainava", 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.

Iš anksto nuoširdžiai dėkojame.

„Dainavos" valdyba

LANKĖSI REDAKCIJOJE

Iš Australijos kelionėje aplink pasaulį „Europos Lietuvio" redakcijoje lankėsi Marytė ir Romas Saženiai ir perdavė „EL" skaitytojams linkėjimus. Į Londoną jie atvyko iš Paryžiaus, o prieš tai keturias savaites viešėjo Lietuvoje. Būdami Anglijoje jie taip pat aplankė savo gimines Nottinghame. Iš Londono Saženiai išvyko į Čikagą.

Tuoj po karo Romas Saženis gyveno Haffkruge, prie Lübecko, Vokietijoje ir talkininkavo poeto J. Krūmino įsteigtam „Gintaro" spaudos kolektyvui. Marytė Saženienė yra buvusio „EL" redaktoriaus Jono Mašanausko sesuo. „Europos Lietuvio" redakcija linki jiems laimingos kelionės.

ATVYKO „LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDĖJAS

Antanas Skirius „Lietuvių Dienų" leidėjas su žmona Brone ir giminaite Rūta Finstone lankėsi Londone. Jis redakcijai paskambino telefonu ir prašė perduoti „EL" skaitytojams nuoširdžiausius linkėjimus. Jis čia atvyko į savo sūnaus Stasio Skiriaus ir Reginos Grupiljonaitės vestuves.

Taip pat „EL" redakcijoje lankėsi *jaunasis* Stasys Skirius ir Linas Kojelis, buvęs JAV vyriausybės pareigūnas.

NOTTINGHAME

PASKAITA LATVIŲ KLUBE

Spalio 29 d., 19.30 val., Latvių klubo patalpose 1A Stand Hill Road, Carlton Hill, Nottingham, Keastono Koledžo darbuotoja Marite Sapiens skaitys paskaitą tema — Religija ir nacionalizmas Baltijos valstybėse. Nottinghamo ir apylinkių lietuviai yra maloniai kviečiami jame gausiai dalyvauti.

RUDENS VAKARONĖ

Nottinghamo lietuvių moterų draugija lapkričio 11 d., 19.00 val., ruošia Rudens vakaronę. Ji įvyks Latvių klube, 41 Stand Hill Road, Carlton Hill, Nottingham. Nežinančius kaip atvykti prašome važiuoti Nr. 25, 27 ar 28 autobusu nuo „Boots", esančio Parliament gatvėje.

Norintieji dalyvauti prašomi iš anksto užsirašyti pas pirm. Aleknavičienę tel. 58065. Įėjimo kaina 4.00 sv. asmeniui. Prašom būkite punktualūs.

Lietuvių moterų draugija

EKUMENINĖS MALDOS KATEDROJE

Rytų Europos Pavergtų Tautų komitetas šių metų savo veiklą užbaigė bendromis visų tautų maldomis šv. Barnabas katedroje, Nottinghame.

Katedroje maldos Rytų Europos tautų žmones jungė labiau, nei bendrai lankomi koncertai, paminėjimai ar net kasdieninis bendravimas. Maldomis buvo prašoma pavergtiesiems religinės laisvės bei pilnų žmogaus teisių grąžinimo, kurias jiems melu bei smurtu atėmė grobikų gaujos.

Maldos ir giesmės, skambėjusios erdviuose katedros sliautuose, šiais metais buvo lyg ir linksmesnės, energingesnės. Tai lyg ženklijo jaučiamą skaidresnį rytojų, artėjančią išsilaisvinimo dieną.

Šešių tautų, keturių skirtingų religijų bendravimas po vienu stogu teikė gilų įspūdį, artumo, vienas kito supratimo ir įvertinimo jausmą. Vienybėje prieš bendrą priešą. Pavergtų Tautų komitetas kovoja kultūrinėmis priemonėmis, garsindamas Rytų Europos tautų vardą ir jų istoriniai skirtingą tautinį meną vietinių gyventojų tarpe.

Maldas pradėjo katedros administratorius Canon B.M. Dazeley, perskaitė pradinę maldą. Toliau lenkų solistė M. Mondszein giedojo „Ave Maria". Po jos sekė religinis skaitymas. Estų pastorius Cand. of Divinity H.A. Vosang skaitė maldas estiškai ir solo giedojo estišką psalmę.

Lietuvius atstovavo tautiniais rūbais apsirengusios R. Gasperaitė ir S. Wolffenden, sugiedodamos duetu „Marija, Marija". Jom kanklėmis pritarė E. Vainorienė. Kun. S. Matulis, MIC., paskaitė ištrauką iš JE kardinolo V. Sladkevičiaus kalbos, o A. Važgauskas — eilėraštį apie Rūpintojėlį lietuviškai ir angliškai.

Latvių solistė D. Balodis jausmingai pagiedojo „Tevreize" maldą, o latviškai maldas skaitė A. Linden. Rev. Canon N.J. Jackson, seniausios ir didžiausios bažnyčios Nottinghame vikaras, paskaitė ištrauką iš Šv. Rašto.

Pabaigai ukrainiečių maldininkai įspūdingai sugiedojo vieną savo giesmę, o psalmę solo pagiedojo O. Pycko.

Ekumeninės maldos katedroje buvo užbaigtos bendra malda „Tėve Mūsų", kurią sava kalba visi sukalbėjo kartu. Po to, visiems buvo išdalintos žvakutės, prie kurių šviesos malda ir tylos minute buvo prisiminti artimieji. Sugiedojus „Ave, Ave, Ave, Maria" visi procesija perėjo iš katedros į salę, kurioje buvo pasivaišinta karštais gėrimais ir pasidalinta įspūdžiais.

Maldų metu kongregacija katedroje giedojo visiems žinomas giesmes, o šiai dienai pritaikinta tema iš Šv. Rašto skaitė Nottinghamo universiteto profesorius D. Regan, kuris yra Pavergtų Tautų komiteto pirmininkas.

Henrikas Gasperas

NORI SUSIRAŠINĖTI

Lietuviai Lietuvoje ieško tautiečių užsienyje ir nori su jais susirašinėti:

Dalia Gražulytė
Bistryčios 28-5, Vilnius.
Vaida Tupčiauskaitė (16 m.)
Kosmonautų 43-70, Vilnius.
Gintana Bareikaitė,
Medžiotojų 5-2, Joniškis.
Virgilijus Saulius,
Medžiotojų 5-7, Joniškis.
Daiva Jurkutė, 15 m.,
A. Jucio 36-45, Plungė.
Sonata Radzevičiūtė, 15 m.,
A. Jucio 14-29, Plungė.
Giedre Lelytė, 18 m.,
Salytės 6, Plungė.
Reda Kiaunaitė, 18 m.,
Šiaurės pr. 12-27, Kaunas.
Roma ir Ednas Jaseliūnai, 32 m.,
Beržų g-vė 21-4, Marijampolė.
Gintaras Verbušaitis, 20 m.,
Joniškis, Gataučiai.
Tautvydas Sinčevičius, 37 m.,
Kauno g-vė 3-5, Lazdijai.
Jurga Gridzinskaitė, 13 m.,
Taikos 70-57, Vilnius.

BRADFORDE

SUSITIKSIME SU CHORISTAIS!

Spalio 27 d., 18.00 val., Vilniaus techninių mokyklų vyrų choras atvyks į Bradfordo lietuvių „Vyties" klubą. Vilniaus choras atvykęs į Angliją koncertuoti anglų visuomenei labai nori susitikti su Anglijos lietuviais. Bradfordo lietuvių „Vyties" klubo valdyba maloniai prašo visus lietuvius penktadienio vakare atvykti į klubą ir dalyvauti susitikime su Vilniaus choristais. Taip pat kviečiami lietuviai ir iš apylinkių.

Klubo valdyba

BOLTONE

VILNIEČIŲ CHORAS BOLTONE

Vilniaus Techninių Mokyklų vyrų choras, susidedantis iš 45 narių (dvi moterys), koncertuos Boltone ir apylinkėse. Choras į Boltoną atvyksta 9 dienoms.

Pagrindinis choro koncertas įvyks sekmadienį, spalio 22 d., 19.30 val. Boltono Miesto Rotušės Alberto salėje (Bolton Town Hall, Albert Hall). Šiame koncerte taip pat dalyvaus „Alvins" dūdų orkestras iš Walkdeno. Koncertas yra rengiamas Boltono Muzikos Centro ir tikimasi kad jame dalyvaus Boltono burmistras ir kiti miesto pareigūnai. Įėjimas į koncertą 4 sv., pensininkams 3.50 sv.

Vilniečiai taip pat lankysis Mančesterio (spalio 25 d.) ir Bradfordo (spalio 27 d.) lietuvių klubuose. Visi tautiečiai yra kviečiami Vilniaus studentus sutikti ir ypatingai koncerte (spalio 22 d.) gausiai dalyvauti.

PASAULYJE

Ir Rytų Vokietija keičiasi?

Gorbačiovo apsilankymas Rytų Berlyne paveikė ir užkietėjusius stalinistus ir privertė juos kalbėtis su demonstruojančiais, kurie siekia daugiau demokratijos. Rašoma, kad išvažiavimas į užsienius nuo šiol bus palengvintas. Ieškodami priežasčių, kodėl 50.000 vokiečių iš Rytų perbėgo į Vakarus, Rytų Vokietija, žinoma, kaltina Vakarų Vokietiją. Komunistų partijos politbiuras, pažadėdamas įvesti reformas įspėja, kad jos vyks socializmo rėmuose ir neturės pažeisti komunistinės valstybės atsiekimų ir vertybių.

Vengrijos komunistai, nenorėdami pralaimėti rinkimus, pasivadino socialistais. Partijos vadai lankydamiesi Prahoje, smarkiai susiginčyjo su Čekoslovakijos komunistų vadais, kurie iki šiol tebeseka Stalino pėdsakais.

Azerbaidžano provincijoje, Kalnų-Karabache, kur gyvena daugiausia armėnai, Raudonoji Armija, kuri esanti ten, kad palaikytų taiką tarp azerbaidžaniečių ir armėnų, apšaudė demonstruojančius ir vieną iš jų negyvai nukovė, o kelis sužeidė. Kariai tvirtina, kad jie buvo priversti gintis, o gyventojai teigia, kad kariai be jokios provokacijos šaudę į minią.

Pasikeitimai Pietų Afrikoje?

Naujas P. Afrikos prezidentas de Klerk laikydamasis savo pažadų, pamažu įveda reformas, sumažindamas juodųjų suvaržymus. Iš kalėjimo jis paleido aštuonius politinius kalinius, jų tarpe žinomą Walter Sisulu, kuris prieš areštą buvo Tautinio Afrikos Kongreso (ANC) svarbus pareigūnas. Pats įtakingiausias politinis kalinys Nelson Mandela dar tebėra kalėjime, bet jo kalėjimas yra vieno aukšto liuksusinis namas, kur jis priima lankytojus ir dažnai susitinka ir kalbasi su ministeriais. Sakoma, kad jis šiuo metu nenorėjęs būti paleistas.

Prezidentas de Klerk ilgame pasikalbėjime tarėsi su trimis juodųjų vadais, tai arkivysk. Tutu, dr. Boesak ir Frank Chikane. Tolimesnioms deryboms vesti jie pastatė šias sąlygas: paleisti visus politinius kalinius, legalizuoti ANC ir atšaukti neparastos padėties stovį.

P. Afrikoje vykdomos reformos gelbsti Britų premjerei Margaret Thatcher, kuri vienintelė priešinosi sankcijų prieš P. Afriką įvedimą, nes jos nuomone, sankcijos tik pablogina visų, o ypatingai juodųjų gyventojų gerbūvį ir nieko konkrečiai neatsiekia. Sekanti Britų Commonwealtho konferencija vyksta Malajuose.

Noriega tebevaldo

Visų pasmerktas Panamos diktatorius gen. Noriega vėl juokiasi iš JAV, nes prieš jį planuotas atentatas nepasisekė. JAV pareigūnai prisipažino, kad jie žinojo apie atentatą prieš kurį laiką, bet atentato sąmokslininkams nepadėjo, nors kanalo apsaugai JAV Panamoje laiko stiprią karinę įgulą. Noriega yra kaltinamas narkotikų prekyba. Pralaimėjęs paskutiniuosius rinkimus jis juos panaikino ir pasiliko valdžioje.

Sovietai tebėra Afganistane

Oficialiai sovietinės karinės pajėgos iš Afganistano pasitraukė. Tačiau JAV slaptoji tarnyba prezidentui Bushui pranešė, kad sovietų kariniai specialistai pasilikę Afganistane, taikliai apšaudo partizanus, ko Afganistano kariai nebūtų sugebėję padaryti. Sakoma, kad sovietų kariniai specialistai net dėvi Afganistano karių uniformas, o tai prieštarauja padarytam tarp sovietų ir JAV susitarimui. Manoma, kad sovietai pamatę, kad jų remiamo prezidento Najibulah kariuomenė prieš partizanus atsilaikyti nepajėgs, nutarė jį ir toliau kariniai remti.

Reikalauja ištirti Katyno žudynes

Lenkijos vyriausybė oficialiai paprašė Sovietus ištirti, kaip žuvo 4.000 lenkų karininkų prie Katyno. Iki šiol buvo skelbiama Lenkijoje ir Sovietų Sąjungoje, kad karininkus išžudė naciai.